

CHARLES VAN VLAENDEREN

(1984-1996)

Charles Van Vlaenderen had al zijn sporen verdiend als leerkracht fysica en chemie in het Sint-Jozeflyceum in Blankenberge (van 1962 tot 1968) toen hij overstapte naar onze school als leraar scheikunde. Vanaf begin jaren '70 combineerde hij een fulltime job als leraar met talrijke onbezoldigde vervangingen van zuster Roberte. Zo effende hij, op aandringen van zijn collega's, de weg naar het directeurschap, ad interim vanaf 1984, definitief vanaf 1986. Charles vertelde hierover met zijn typische weidse armgebaren: *"De eerste jaren van mijn directeurschap greep ik alle mogelijkheden gretig aan om de leerlingen bij te werken die moeite hadden met fysica en scheikunde. Na het tweede jaar vond ik volledige tevredenheid in het ambt van directeur... Ik heb het mij nooit beklagd. Ongetwijfeld moet een directeur zich regelmatig tussen de leerkrachten en leerlingen begeven. Spijtig genoeg gaan de directies tegenwoordig zwaar gebukt onder de administratieve verplichtingen zodat er voor persoonlijke contacten minder tijd overblijft. Voor mij is de leerling de centrale figuur in het onderwijs en ik durf zeggen dat ik indertijd bijna alle leerlingen bij naam kende (lachend). Jammer genoeg vergeet ik na al die jaren bijna mijn eigen naam. Een directeur moet dus een coach zijn, die luistert naar zijn leerkrachten en leerlingen en daarna beslissingen neemt. Autoritair optreden behoort tot de verleden tijd."*

Het Calimero-complex: ik ben klein en zij zijn groot

Met het oog op de overstap naar het VSO of type I en de invoering van het gemengd onderwijs groepeerden zes scholen zich in de scholengemeenschap "Karel de Goede": Sint-Andreasinstituut, Technisch Instituut Heilige Familie, Sint-Franciscus-Xaveriusinstituut, Sint-Jozefsinstituut ASO, Sint-Jozefsinstituut TSO en Spes Nostra Zedelgem. De bedoeling was om zoveel mogelijk opties aan te bieden, zodat de jongeren zich optimaal konden ontwikkelen. In het schooljaar 1983-1984 waagde onze school de overgang naar het Vernieuwd Secundair Onderwijs en het gemengd onderwijs. Deze vernieuwingen hielden een viervoudige handicap in.

› Ten eerste kwamen de onheilstijdingen over het gemengd onderwijs uit. Ouders stuurden hun dochter sneller naar een jongensschool, terwijl ze zelden hun zoon in een meisjesschool inschreven.

Hier speelde de concurrentie met de Broeders Xaverianen of "de Frères" ons parten.

› Ten tweede had het voortbestaan van type II in Hemelsdaele een nadelig effect op onze leerlingenbevolking. De meest begaafde leerlingen vonden slechts moeizaam hun weg naar het VSO. Slechts drie jongens schreven zich dat eerste jaar in, hoewel de totale schoolbevolking lichtjes steeg. Een van hen, Bart Dekoninck, zette hierover zijn ervaringen op papier: *"Mijn ouders kozen voor het Sint-Jozefsinstituut omdat mijn oudere zus Mieke er al school liep. We vermoedden wel dat er niet veel jongens zouden zijn, maar ik was toch ontgoocheld dat we maar met zijn drieën waren. Ik was bovendien de kleinste. Had ik alles eerder geweten, dan waren Francis en Jan waarschijnlijk slechts met zijn tweeën geweest."*

› Ten derde kon onze jonge school niet bogen op de lange traditie van de twee andere ASO-scholen in de scholengemeenschap, nl. het Sint-Andreasinstituut en het Sint-Franciscus-Xaveriusinstituut. Het Sint-Jozefsinstituut was ontstaan vanuit de handelsafdeling en werd er in de volksmond vaak mee vereenzelvigd.

› Verder wakkerde de denataliteit de spanning en concurrentie tussen de scholen onderling aan. Ouders vroegen zich af waarom zij hun kinderen niet even goed naar de gemakkelijk bereikbare scholen in de rand zouden sturen, als het aanbod van vakken tijdens de eerste jaren van het VSO toch overal gelijk was.

**JOS(KE)
EN
FIEN(TJE)**

**FIENS
FEEST**

**zaterdag 26 mei 19h30
tabigha**

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER : SINT-JOZEFSINSTITUUT, NOORDZANDSTRAAT 76, BRUGGE

SINT JOZEFSINSTITUUT

Wie als vriend
hier binnen gaat,
komt nooit te vroeg
maar steeds te laat.

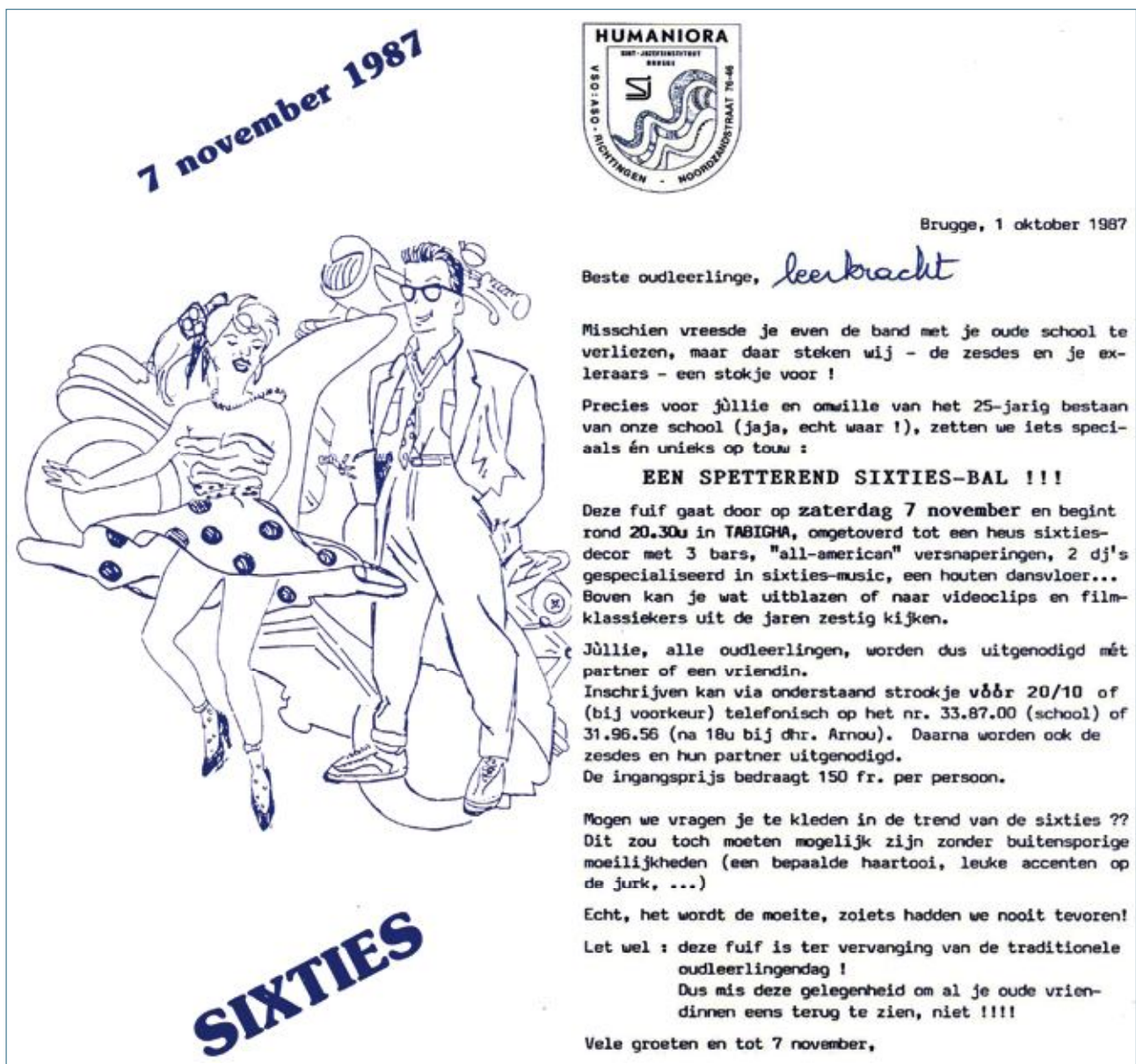
HUMANIORA
Noordzandstraat 76
BRUGGE

Door dit samenspel van factoren kende onze school begin jaren tachtig een lichte terugval van het aantal leerlingen. Het gevecht om een eigen identiteit en meer naambekendheid vertaalde zich in allerhande initiatieven. De eerste "open dag" vond plaats in het schooljaar 1981-1982, waarmee onze school de algemene trend van opendeurdagen in het onderwijslandschap volgde. Affiches, een vlag en een heus schoolfeest zetten de school in de schijnwerpers op

26 mei 1984: Fiens feest. Via zang, dans en toneel leidden leerlingen de bezoekers door "de verschillende stadia van het leven van Fien". Ze brachten anekdotes, die de groei naar volwassenheid kenmerkten.

In het schooljaar 1987-1988 vierde onze school haar vijfentwintigjarige bestaan. Op een vergadering in juni 1987 brachten leerkrachten na enig brainstormen volgende voorstellen te berde: een alterna-

7 november 1987

Brugge, 1 oktober 1987

Beste oudleerlinge, *leerkracht*

Misschien vreesde je even de band met je oude school te verliezen, maar daar steken wij - de zesdes en je ex-leraars - een stokje voor !

Precies voor jùllie en omwille van het 25-jarig bestaan van onze school (jaja, echt waar !), zetten we iets speciaals én unieks op touw :

EEN SPETTEREND SIXTIES-BAL !!!

Deze fuif gaat door op zaterdag 7 november en begint rond 20.30u in TABIGHA, omgetoverd tot een heus sixties-decor met 3 bars, "all-american" versnaperingen, 2 dj's gespecialiseerd in sixties-music, een houten dansvloer... Boven kan je wat uitblazen of naar videoclips en filmklassiekers uit de jaren zestig kijken.

Jùllie, alle oudleerlingen, worden dus uitgenodigd mét partner of een vriendin.

Inschrijven kan via onderstaand strookje vóór 20/10 of (bij voorkeur) telefonisch op het nr. 33.87.00 (school) of 31.96.56 (na 18u bij dhr. Arnou). Daarna worden ook de zesdes en hun partner uitgenodigd.

De ingangsprijs bedraagt 150 fr. per persoon.

Mogen we vragen je te kleden in de trend van de sixties ?? Dit zou toch moeten mogelijk zijn zonder buitensporige moeilijkheden (een bepaalde haartooi, leuke accenten op de jurk, ...)

Echt, het wordt de moeite, zoiets hadden we nooit tevoren!

Let wel : deze fuif is ter vervanging van de traditionele oudleerlingendag !

Dus mis deze gelegenheid om al je oude vriendinnen eens terug te zien, niet !!!!

Vele groeten en tot 7 november,

SIXTIES

tieve “oud-leerlingenavond”, een aperitiefconcert, een zoektocht in Brugge, een schoolbal “Jos en Fien” en een bier- of wijnproefavond, een fancy fair op de open dag... Op 7 november 1987 vond een swingende en rockende dansavond in onvervalste Golden Sixties-stijl plaats. Inventieve zesdejaars toverden turnzaal Tabigha om in een highschoolgym met een knipoog naar de film “Back to the future”. Ze bouwden de ingang van Tabigha om tot expositieruimte en stouwen de ruimte vol met oude radio’s met gloeilampen, kappersstoelen, scheerapparaten, haardrogers en zelfs een jackpot. Op panelen schilderden ze Amerikaanse sleeën, jukeboxen en drumstellen en brachten hommage aan Marilyn Monroe, Elvis Presley en Brigitte Bardot. De tekenlerares tikte zelfs oude Paris-Matches op de kop: de mode was toen niet altijd even “glamoureuus” zoals wij die kenden via de stars.¹

initieel nobele ideaal de grond ingeboord. Wij zeggen te vlug: het is maar technische en beroeps, terwijl vele jongeren zich in waardevolle technische en beroepsafdelingen maximaal kunnen ontplooiën en zo een mooie toekomst voorbereiden.” Door de waaier van keuzemogelijkheden swingde de kostprijs van het VSO de pan uit. Doordat het traditioneel onderwijs (type II) en het VSO (type I) niet dezelfde terminologie hanteerden, vonden leerlingen met B-clausule uitwijkmogelijkheden naar gelijkaardige richtingen met een andere benaming. Tegen deze praktijk viel juridisch niets te ondernemen.

Het VSO ruimde uiteindelijk plaats voor de eenheidsstructuur in het schooljaar 1988-1989 en de Guimardstraat (koepel van de inrichtende machten van het Vlaams katholiek onderwijs) verplichtte ook de traditionele scholen tot omschakeling. Bij de invulling van de

“Sint-Jozef Humaniora en Charles Van Vlaenderen blijven onlosmakelijk met elkaar verbonden.”

Van VSO (type I) naar eenheidsstructuur

Het VSO beoogde een gemeenschappelijke vorming voor alle leerlingen van het eerste jaar middelbaar onderwijs om op die manier de twaalfjarigen niet definitief te binden aan hun eerste keuze en elk kind maximale ontplooiingskansen te bieden. Naast het **gelijkheidsbeginsel** beklemtoonde het VSO sterk het **leerlinggerichte** karakter: meer vaardigheden en attitudes, zelfwerkzaamheid of zelfstandig informatie opzoeken en verwerken... De school verliet de traditionele onderverdeling in lagere en hogere cyclus en verving ze door drie graden: observatie, oriëntatie- en determinatiegraad.²

Over het VSO had Charles Van Vlaenderen de volgende bedenkingen: *“Het VSO is mij in het algemeen niet zo bevallen. Uit de onderwijs-hervormingen zijn wel een aantal goede dingen ontsproten, zoals de keuzemogelijkheden. Je kan bijvoorbeeld Latijn combineren met veel wiskunde, je kan zelfs talen combineren met wetenschappen. Een andere doelstelling van het VSO was ongetwijfeld ook dat intellectueel begaafde leerlingen technische richtingen zouden volgen. Volgens mij hebben de mentaliteit van onze ouders en onze maatschappij dit*

nieuwe lessentabellen speelde zich eind 1987 een bitsige polemiek af tussen de humaniora en de handelsafdeling op het niveau van de scholengemeenschap “Karel de Goede”. Directeur Van Vlaenderen en vakbondsafgevaardigde Frans Lozie betoogden dat beide scholen in de derde graad complementair moesten zijn en overlappings van richtingen uit den boze waren.³ Zij betwistten de algemeen vormende richtingen Economische Wetenschappen en Moderne Talen in de Zilverstraat. De ondernemingsraad van de handelsafdeling vreesde kwaliteitsverlies en reageerde furieus: *“Handelsonderwijs is “goed voor werk” op voorwaarde dat de school op de gemiddeld begaafde leerling een aantrekkingskracht uitoefent en dat kan alleen als die school handelsrichtingen op verschillende niveaus kan aanbieden: ASO, TSO en BSO... De onrust bij het personeel is bijzonder groot omdat het gevoel heerst dat wij niet krijgen wat ons toekomt, omdat wij geslachteerd worden op het altaar van de goede verstandhouding tussen de twee instituten.”* In deze zusterstrijd haalde de handelsafdeling bakzeil. Met de invoering van het eenheidstype verdwenen haar ASO-richtingen. Ter compensatie werd voorzien in de richtingen Handel en Handel-Talen in de tweede graad.⁴ Oudleraar aardrijkskunde Frans Lozie probeert klare wijn te schenken:

Logo Sint-Jozef Humaniora

“Ik kon het standpunt van Charles gemakkelijk steunen omdat dit ook de houding was van de vakbond toen. Nogal begrijpelijk dat dit binnen de vakbond niet zo evident was. Het kon toen omdat er ook op vakbondsniveau een scheiding was tussen CVMNO (globaal ASO) en CCPTO (globaal technisch en beroeps). De spanning tussen beide scholen weerspiegelde zich dan ook in dezelfde tegenstelling tussen de vakbondsafgevaardigden van beide scholen. Het is pas later dat beide vakbondsvleugels werden gefusioneerd tot het huidige COC. Het dispuut heeft Charles wel veel pijn gedaan. Hij had het daar zeer moeilijk mee. Bovendien klikte het helemaal niet op persoonlijk vlak tussen Charles en Dirk Goossens, toen directeur in de Zilverstraat. We hadden het in onze school moeilijk met de voorlichting die door de Handelsschool werd gegeven aan ouders die wensten in te schrijven. De grens tussen ASO en TSO werd systematisch zo vaag mogelijk voorgesteld en het gebeurde geregeld dat tijdens de eerste schooldagen ouders die hun kind in de Zilverstraat hadden ingeschreven in de waaen verkeerden dat ze in de humaniora zaten (ASO). Niet zelden verhuisden een aantal van hen nog in de eerste week naar onze school. Die voorvallen bevorderden de samenwerking niet. Met de

invoering van het eenheidsstatuut is hierover meer duidelijkheid gekomen en werden de scholen echt complementair. Ik heb het gevoel dat dit dispuut later volledig verdween en de verstandhouding tussen beide scholen veel vlotter verliep.”⁵

De overgang naar de eenheidsstructuur kondigde directeur Van Vlaenderen aan in zijn toespraak tijdens het vijftienvingjarige bestaan van de school.⁶ Hij verklaarde gelukkig te zijn met deze evolutie en verwees naar wetenschappelijke studies van de KUL⁷ en RUG die bewezen dat slaagkansen aan de universiteit niet te maken hebben met het type van onderwijs, maar wel met de keuze van de school en de studiepakketten in de 2de en 3de graad. De hoogste slaagcijfers zouden leerlingen uit sterke richtingen behalen in zowel type I met veel wiskunde, gecombineerd met wetenschappen, Latijn en/of Grieks, als in type II: Latijn-Grieks, Latijn-Wiskunde, Latijn-Wetenschappen, Wetenschappen A en B.

Tenslotte zette het eenheidsstatuut onze school definitief op de kaart van het Brugse onderwijslandschap. Het aantal leerlingen steeg globaal genomen tot 573 en 116 eerstejaars meldden zich aan in september.⁸ De naam “Sint-Jozef Humaniora” verving het eerder omslachtige “Sint-Jozefsinstituut, Oude en Moderne Humaniora”.

In het schooljaar 1990-1991 werd de kaap van de 600 leerlingen overschreden zodat de school een onderdirecteur mocht aanstellen. Leerkracht Nederlands en Duits, Lieve Marrannes, die als graadcoördinator het klappen van de zweep had geleerd, nam voortaan deze functie waar.

Bij het afscheid van hun directeur in 1996 kweelden de leerkrachten een liedje op de tonen van “Oh my darling Clementine”.

Het lerarenkorps gaf aan Charles Van Vlaenderen een fiets en een Cercle-abonnement cadeau en - helaas maar waar - zijn ploeg zakte dat jaar naar tweede klasse. Wanneer hij nu, jaren later, met zijn immer jongensachtige twinkelingen de lerarenkamer binnenstapt, gesticuleert hij minder nerveus dan vroeger. Zijn warme goedlachse persoonlijkheid heeft zijn hypergevoeligheid - tenminste in de Noordzandstraat 76 - naar het achterplan verschoven. Als jurylid bij het eindwerk van het zesde jaar, op doodgewone schooldagen of bij feestelijke gelegenheden vereert hij ons graag met een bezoekje. Sint-Jozef Humaniora en Charles Van Vlaenderen blijven op die manier onlosmakelijk met elkaar verbonden.

OH MY DARLING CHARLY

(enkele strofen)

Oh our Charly charming Charly,
you are leaving us for ever.
Love is great, but age is stronger.
You can't stay here any longer.

...

Hij begon ooit in Blankenberge
als lesgever fysica.
En al was het vaak heel moeilijk,
elke leerling bleef geboeid.

Kwam ter sprake, ook scheikunde.
In de hogere cyclus
met souplesse en veel kunde
werd ook opgeknapt die klus.

't Eerste kwartuur, elke maandag
was aan voetbal uitbesteed.
Elke match werd overlopen,
elk doelpunt bekritiseerd.

...

't Was met pijn en groot verdriet
dat hij 't krijgt bij 't bord naliet.
Hij miste zo erg zijn klassen
toen hij las in paperassen.

...

Dra moesten we ons profileren
als Sint-Jozef Humaniora,
met aandacht voor elke leerling
en fierheid over de klas.

...

's Nachts lag je wakker, och arme stakker,
toen de voorspoed eens ontbrak.
Maar de steun van de optimisten
stak een riem onder het hart.

...

Voetnoten

- 1 Verslag van de vergadering op 18 juni 1987.
Op 12 maart 1988 was er een plechtige eucharistieviering in de Sint-Salvatorskathedraal, gevolgd door een feestzitting en een receptie in zaal Tabigha.
- 2 Het eerste jaar van het VSO was wezenlijk een observatieperiode: alle leerlingen kregen hetzelfde leerpakket aangeboden. Zo konden zij "proeven" van Latijn en Grieks, van "technologie", "muzikale en plastische expressie". Via extra oefeningen en extra leerstof konden meer begaafde leerlingen zich verdiepen in de leerstof, terwijl zwakkere leerlingen extra gevolgd en begeleid werden, om achterstanden weg te werken. De school kon hiervoor in de observatieperiode zelfs klasgroepen voor enkele lesuren splitsen. In het tweede jaar van de observatiegraad richtte onze school twee opties in: klassieke talen met vijf uren Latijn en mens- en natuurwetenschappen A. Hier stonden 3 lesuren ISEL (initiatie in het sociaal en economisch leven) en 2 lesuren EWW (experimenteel wetenschappelijk werk) op het programma. Als bijkomende of complementaire optie bood onze school twee lesuren Frans of Engels aan naargelang de keuze tweede taal.
- 3 Brief van de ondernemingsraad van Sint-Jozef Humaniora, 11 december 1987.
Reactie: brief van de ondernemingsraad van Sint-Jozefsinstituut Zilverstraat 26 aan E.H. F. Van den Berghe, voorzitter van de Raad van Beheer, 14 december 1987.
- 4 VAN NIEUWENHUYSE K., VERSTRAETE J. e. a., *Jubileumboek 75 jaar handelsonderwijs Sint-Jozefsinstituut, Brugge (1930-2005)* speciale editie van 't Zilverblad, Brugge, 2005, p. 57.
- 5 LOZIE, F., Dispuut handelsafdeling en humaniora. E-mail aan VAN DEN KIEBOOM, H., 31 oktober 2012.
- 6 Toespraak Ch. Van Vlaenderen, 12 maart 1988.
- 7 Krantenknipsel uit het schoolarchief. Duo-rapport. Over rekrutering en slaagcijfers aan de K. U. Leuven in de periode 1979-1980 tot en met 1983-1984.
- 8 Het vak geschiedenis werd geherwaardeerd in de hogere jaren maar bleef in het eerste jaar met slechts één lesuur stiefmoederlijk behandeld. Het vak Grieks keerde vanaf het tweede jaar terug in de lessentabellen en zou voorgoed een vaste stek in Sint-Jozef Humaniora veroveren.